

RECENZIJOS

K. Мустейкис, Сопоставительная морфология русского и литовского языков, Вильнюс, 1972, 288 p.

Tai pirmas rusų ir lietuvių kalbų morfologijos gretinimas. Jo esmę sudaro morfologinių kategorijų bei formų funkcionavimo abiejose kalbose atskleidimas, skirtingų abiejų kalbų priemonių, turinčių tas pačias gramatines reikšmes ir tapačių formų, turinčių skirtingas reikšmes, analizė. Darbas parašytas remiantis gausia faktine medžiaga, sukaupia autoriaus iš praktikos per ilgus jo pedagoginio darbo metus. Didelė iliustracinės medžiagos ir gretinamųjų faktų dalis surinkta iš rusų ir lietuvių kalbų grožinės literatūros, aiškinamųjų ir dvikalbių žodynų. Taip pat pasinaudota autoriaus ir ankstesniais gramatinės struktūros tyrinėjimais. Be rusų ir lietuvių kalbų dabartinių morfologinių sandarų gretinimų, čia liečiami ir atskiri tų kalbų istorijos, iš dalies ir dialektologijos klausimai.

Knyga skiriama rusų kalbos ir literatūros, lietuvių kalbos ir literatūros ir žurnalistikos specialybių studentams kaip mokymo priemonė. Ja taip pat galės naudotis rusų kalbos ir literatūros dėstytojai, mokytojai, rusų kalbos vadovėlių mokykloms lietuvių dėstomąja kalba sudarytojai ir kt.

Darbas susideda iš vienuolikos pagrindinių skyrių ir keturių smulkesnių skyrelių, skirtų pratarnei, įvadui ir kitiems bendresnio pobūdžio klausimams. Jo gale pateikiamos glaustos išvados ir panaudotos literatūros sąrašas (28 pozicijos).

Knygoje apžvelgiamos visos kaitomos ir nekaitomos savarankiškos kalbos dalys, nušviečiama jų formų vartoseną. Nei vardažodžių, nei veiksmažodžių daryba knygoje neličiama. Čia gana gerai atskleidžiama abiejų kalbų formų ir jų reikšmių bei vartojimo įvairavimai, parodomi tų kalbų skirtumai ir bendrybės. Autorius iškelia nemažą atvejų, kai vienos kalbos forma negali būti pakeičiama atitinkama kitos kalbos forma, o yra reikalinga platesnio paaiškinimo, kartais ir viso sakinio.

Bene pats didžiausias autoriaus nuopelnas, kad rusų ir lietuvių kalbų morfologinių sistemų lyginimą didžiaja dalimi jis yra sukūręs pats. Šiuo klausimu literatūros, kuri autoriaus yra gana kruopščiai sulasiota, palyginti visai nedaug. Taigi K. Musteikiui šioje srityje teko laužyti kone pirmuosius ledus, ir jo darbas didžia dalimi yra originalus. Į kai kuriuos kalbos dalykus (sakysim, į lietuvių kalbos bevardės giminės būdvardžius, ištiktukus, veiklo kategoriją ir kt.) čia autorius žvelgia naujai, ir pareiškia savo nuomonę. Darbe palyginti išsamiai gretinamos visos kalbos dalys, tačiau bene plačiausiai atskleista turtingiausia bei sudėtingiausia abiejų kalbų dalis — veiksmažodis.

Gretindamas abiejų kalbų skaičiaus kategoriją, autorius iškelia (p. 41) reikšmingą rusų kalbos morfologijos specifinį bruožą, svarbų besimokantiems rusiškai, jog daugiskaitos formos rusų kalboje niekada giminės neparodo. Besimokantis lietuvių

kalbos, čia taip pat sužinos, jog lietuvių kalba tiek vienaskaitos, tiek ir daugiskaitos paradigmoje giminės kategoriją aiškiai skiria. Būdvardžių skyriuje (p. 61–63) palyginti sėkmingai gretinami tiek kaitybiniai, tiek ir sintaksiniai skirtumai tarp rusų kalbos pilnųjų ir nepilnųjų būdvardžių iš vienos pusės ir lietuvių kalbos paprastųjų ir įvardžiuotinių iš antrosios. Čia (p. 67) akivaizdžiai iškeliami esminiai rusų ir lietuvių kalbų aukštesniojo būdvardžių laipsnio formų skirtumai. Rusų kalboje aukštesniojo laipsnio formos nekaitomos, lietuvių kalboje kaitomos; taip pat jos gali būti paprastos ir įvardžiuotinės. Knygoje parodoma (p. 65), kad rusų kalboje visiškai išnyksta skirtumas tarp pilnųjų ir nepilnųjų formų, tuo tarpu kai lietuvių kalboje paprastosios ir įvardžiuotinės formos aiškiai skiriasi savo vartoseną.

Autorius parodo, kad lietuvių kalbos veiksmažodžiai turi daug veiksmo reiškimo būdų, kurių tikslių atitikmenų rusų kalboje nėra (138).

Nors recenzuojamajame darbe gana išsamiai gretinama rusų ir lietuvių kalbų morfologinių formų bei kategorijų reikšmė ir vartojimas, tačiau čia pasitaiko ir trūkumų: tam tikrų netikslumų, nelygumų, vienas kitas faktinis apsirikimas.

Bene mažiausiai naudos, mūsų nuomone, knygos skaitytojas patirs kone kiekvieno skyriaus pradžioje radęs palyginti probėgomis pateikiamus istorinius duomenis apie vieną ar kitą kalbos dalį ar kategoriją. Sakysim, aiškinant rusų kalboje veiksmo kategoriją (p. 125 t.t.), plačiai kalbama apie to veiksmo susiformavimo istoriją, pradedant senąja rusų kalba. Tačiau toji istorija iš esmės paimta iš jau esamos literatūros ir mažai tepasitarnauja rusų bei lietuvių veiksmų gretinimui. Lietuvių kalbos veiksmo kategorijos analizė iš viso kiek šykštoka ir fragmentiška.

Kalbant apie lietuvių kalbos veiksmų darybos būdus, tepasakoma, jog: „... словообразовательные средства в системе литовского глагола по своему (išretinta mūsų) используются для видового противопоставления глаголов“ (p. 129). Kartais susidaro įspūdis, kad lietuvių kalbos veiksmo kategorija čia kiek pritempiama prie rusų: neišryškinama, kad didesnė lietuvių kalbos veiksmažodžių dalis vienaveiksliai, kad veiksmo atžvilgiu lietuvių kalbos veiksmažodžiai nesudaro lygiai tokių pat porų, kokios yra būdingos rusų kalbos veiksmažodžiams, kad lietuvių kalbos eigos veiksmo veiksmažodžiai nuo įvykio veiksmo veiksmažodžių dažniausiai skiriami ne pagal morfologines tų veiksmažodžių formas, o pagal jų reiškiamo veiksmo pobūdį, veiksmo trukmę, eigą, ribotumą ir pan.

Gretinimams nedaug ką teduoda ir skyrelis „Būdvardžių kilmė“ (p. 58–61), kur daugiausia kartojami specialių darbų teiginiai apie galimą būdvardžio kilmę iš daiktavardžio.

Rusų ir lietuvių kalbų bevardės giminės būdvardžių gretinimui mažai ką duoda būsenos kategorijos skyrelis (p. 241–249), kuriame pastarieji nagrinėjami, nes čia visai nesprendžiama, kuo rusų kalbos bevardės giminės būdvardžiai skiriasi ir kaip sutampa su lietuvių kalbos bevardės giminės būdvardžiais.

Kai kurie knygos teiginiai apie lietuvių kalbą neatitinka tikrovės ir yra koreguotini. P. 63 tvirtinama, jog „Простые прилагательные литовского языка изменяются по и м е н о м у (išretinta mūsų); turėtų būti — местоименному типу.“ P. 42 klaidingai teigiama, kad „Во всех четырех типах склонения (кроме первого) в творительном падеже множественного числа все слова оканчиваются на -*mis*, ср.: *rankomis* — руками, *akimis* — глазами, *sūnumis* — сыновьями; *seserimis* — сестрами, *akmenimis* — камнями и др., а род определяется по конечным звукам основы“ (išretinta mūsų). *i* ir priebalsinio kamieno žodžiams

pastaroji taisyklė netinka, nes šių kamienų abiejų giminių formos turi tą patį kamiengalio balsį, pvz.: *vagimis* ir *pirtimis*, *piemenimis* ir *dukterimis*. P. 71 visų aukščiausiojo laipsnio formų gretinimams pateikiami lietuvių kalboje visai nevartojami junginiai *pats laimingas*, *pats linksmas*, *pats gražus*, *pats įdomus*. Tarp kokybinių būdvardžių, neturinčių laipsnių formų, minimi būdvardžiai *plikas*, *kurčias* ir kt. (p. 66): Tačiau *plikas* reikšmė *лысый* gali būti laipsniuojamas, nes vienas asmuo tos ypatybės gali turėti daugiau, kitas mažiau. Lietuvių kalboje laipsniuojamas ir *kurčias*. P. 67 pateikiama lietuvių kalbai tikrai nebūdinga pavardės forma su būdvardžių aukščiausiojo laipsnio priesaga, pvz., *Žebriūniausias* vietoj *Žebriūnas*, labai atsitiktinai pasitaikiusi (greičiausia rašytojo išmonė) vos kartą viename grožinės literatūros kūrinyje. Tačiau iš šio fakto autorius daro visai nepamatuotą, toli siekiančią išvadą, esą „Данное явление, по-видимому, следует считать еще одним фактом, свидетельствующим о том, что имена прилагательные и имена существительные восходят к одной нерасчлененной категории имени, существовавшей в далеком прошлом“.

Gretindamas rusų ir lietuvių kalbų būtųjų laikų formas (p. 141–148), autorius teisingai akcentuoja lietuvių kalbos būtajį dažninį laiką, pripažindamas jį specifine tik vienos lietuvių kalbos ypatybe (p. 141). Šio laiko specifika būtų dar geriau išryškinta, jei knygoje būtų pasakyta, kad jo formos būdingos tiek kartiniams, tiek ir kartotiniams veiksmažodžiams bei dalyviams, pvz.: *rašyti* – *rašydavo* – *rašydavęs*; *rašinėti* – *rašinėdavo* – *rašinėdavęs*. Tai, galimas daiktas, būtų padėję spręsti autoriui, ar tinka lietuvių kalbos kartinių veiksmažodžių būtajį dažninį laiką lyginti su rusų kalbos kartotinių veiksmažodžių būtujuoju laiku, pvz.: *rašydavau* – *писывал*, *perrašydavau* – *переписывал* (p. 141). Visi žodynai veiksmažodžius *писывать*, *переписывать* lietuvių kalbą verčia kartotiniais *rašinėti*, *perrašinėti*. Taigi *писывал*, *переписывал* verstini *rašinėjau*, *perrašinėjau*, o *rašydavau*, *perrašydavau* – gal būt, konstrukcija surieveiksmiu *часто*, pvz.: *rašiau* – *нужно было писать*, *rašydavau* – *часто писал*, *rašinėjau* – *писывал*, *rašinėdavau* – *часто писал*, *skaitęs* – *читавший*, *skaitydavęs* – *часто читавший*, *skaitinėjęs* – *читывавший*, *skaitinėdavęs* – *часто читывавший* (plg. *skaitydavęs*, *skaitinėjęs* ir *skaitinėdavęs*) ir pan. Taip elgiantis, galimas daiktas, būtų labiau išryškintos būtojo dažninio laiko funkcijos, neasocijuojant jų su kartotiniais rusų kalbos veiksmažodžiais. Be to, knygoje reikėtų parodyti esantį reikšminį skirtumą tarp tokių lietuviškų porų, kaip *degė* (горел) ir *degdavo* (часто горел). Dabar knygoje šios dvi skirtingos formos verčiamos tuo pačiu žodžiu *горел* (p. 145).

Būtasis dažninis kiekvienos veiksmažodžių grupės laikas šiuo atveju tegali būti gretinamas tik su tos pačios grupės veiksmažodžių būtujuoju kartiniu laiku (pvz.: *rašydavau*: *rašiau*; *rašinėdavau*: *rašinėjau*; *rašydavęs*: *rašęs*; *rašinėdavęs*: *rašinėjęs*), o skirtingų grupių veiksmažodžių skirtingų laikų gretinimas, mūsų nuomone, vargu ar galėtų būti sėkmingas (plg. *rašydavau* ir *писывал* = *rašinėjau*, *perrašydavau* ir *переписывал* = *perrašinėjau*, tačiau juk *rašydavau* ir *rašinėjau* arba *perrašydavau* ir *perrašinėjau* tai nėra tas pats). Kad iš tikrųjų skirtingų grupių veiksmažodžių skirtingų laikų gretinimas nėra vaisingas, atsispindi ir knygoje. Štai skaitome: „Способ повторяемости действия в русском языке можно назвать грамматическим и абсолютным. Грамматическим он является потому, что органически связан с категорией вида... Абсолютным... потому, что проходит через все глагольные формы...“ Ir: „Наряду с этим от каждого глагола литов-

ского языка можно образовать особую форму прошедшего многократного времени, которая противопоставляется прошедшему однократному (p. 147)". Taigi, viena išvada eina sau, antroji — sau. Jos abi atskirai paėmus teisingos, bet tarpusavyje negretintos ir nepriešpastatytinos. Pirmoji išvada, be to, visiškai tinka ir lietuvių kalbos kartotiniams veiksmažodžiams, kurių veiksmo kartojimasis taip pat yra gramatiškas ir absoliutus.

Kalbėdamas apie lietuvių kalbos būtojo kartinio ir dažninio laiko formų skirtumus, autorius apsirinka tvirtindamas, jog „... разница между ними в наличии суффикса -dav- в прошедшем многократном“ (144 g. išnaša). Iš tikrųjų šių formų skirtumas ne vien tik priesaga -dav-; jos abi padarytos iš skirtingų formų: būtasis dažninis iš bendraties — *rašy-ti* : *rašy-davo*, o būtojo kartinio laiko forma yra savarankiška, viena iš trijų pagrindinių lietuvių kalbos veiksmažodžio formų.

Neatsargus teiginys ir p. 203, skambantis taip: „Выделяются в этом отношении причастия, образованные от глаголов второго спряжения настоящего времени (išretinta mūsų). Они имеют особый формант: *mylīs* (любящий) и *mylė-siqs*, ср.: *rašqs* (пишущий) и *rašysiqs*". Iš citatos atrodo, jog ir dalyvio būsimosio laiko forma *mylėsiqs* yra sudaryta iš esamojo laiko.

Nagrinėdamas lietuvių įvardžiutinių būdvardžių formą, autorius per daug kategoriškai teigia, kad „В ряде падежных форм простое прилагательное и местоимение выступают как самостоятельные формы (p. 63)". O iš tikrųjų įvardžiutiniai būdvardžiai yra į vieną formą suaugę specifiniai dariniai su dvigubomis galūnėmis, kurių įvardinės *jis*, *ji* formos dabar yra panašios į *ia*, *io* kamienų galūnes¹.

102 puslapio išnašoje neatsargiai teigiama, kad „Наряду с застывшими формами родительного падежа *mano*, *tavo*, *savo* в редких случаях возможно употребление и других форм. Напр.: *vis kažkur važiuodavo su žmonėmis, dažniausiai ne savais reikalais*...“ Iš citatos kartais gali susidaryti klaidingas įspūdis, kad įvardis *savais* ne linksniuojamo įvardžio *savas*, o nekaitomo įvardžio *savo* linksnis. Juk lietuvių kalba turi dvejopus tų pačių šaknų savybinius įvardžius — nekaitomus *mano*, *tavo*, *savo* ir kaitomus *manas*, *tavas*, *savas*. Be to, nekaitomų įvardžių *mano*, *tavo*, *savo* forma aiškiai skiriasi nuo kaitomųjų *manas*, *tavas*, *savas* vienaskaitos kilmininko formos šaknies *savo* balsio kiekybe ir prieigaide — *māno*, *tāvo*, *sāvo* ir *māno*, *tāvo*, *sāvo* (plg. *mānojo*, *tāvojo*, *sāvojo*). Apsirinka autorius čia pat teigdamas, kad „Когда к местоимению *savas* — *свой* присоединяется отрицательная частица *ne*-, оно получает значение прилагательного и, как правило, не употребляется (išretinta mūsų) в родительном падеже“. Iš tikrųjų, būdvardžio reikšmę įgavęs įvardis *nesavas* lietuvių kalboje turi ne tik kilmininko linksnį, bet plačiai vartojama ir visa jo vyriškos ir moteriškos giminės vienaskaitos ir daugiskaitos paradigma².

Autorius nelinkęs pripažinti (p. 63) lietuvių kalbos gramatikose sutartinai išskiriamą visų aukščiausio būdvardžių laipsnio, kuris, būdamas sustiprintas aukščiausias laipsnis, iš tikrųjų rodo patį didžiausią daikto ypatybės kiekį ir išskiria pažymėtą daiktą iš kitų.

Lietuvių kalbos kuopiniai ir dauginiai skaitvardžiai, neišryškinus skirtingos jų reikšmės, be jokių aiškinimų ir išlygų knygoje dirbtinai suplakti į vieną ir rusų

¹ Plg. Lietuvių kalbos gramatika, I, Vilnius, 1965, p. 493.

² Žr. ten pat, p. 675–676.

kalbos pavyzdžiu pavadinti bendru собирательные числительные vardu (p. 89), Toks skaitvardžių gretinimas nieko neduoda ir, mūsų supratimu, mokslo darbe yra nepateisinamas.

Daiktavardžius *vakarais, naktimis, vakare, lauke* (p. 237) ir daiktavardinius junginius *du kartus, du sykius, šešis kartus, šešis sykius* (p. 239) autorius priskiria prieveiksmiams, nors lietuvių kalboje tokios funkcijos jų nėra vienas neatlieka.

Gretinimui knygoje ne visada parenkami tinkami lietuvių kalbos pavyzdžiai. P. 42 autorius, norėdamas parodyti, kad rusų ir lietuvių kalbose kirčio vieta kar-tais gali būti skiriamasis daiktavardžio skaičiaus požymis, greta rusiškų pavyzdžių *бал, бала, ..., балы, балов...*, kur vienaskaitos formos turi kirtį šaknyje, daugiskaitos — galūnėje, pateikia žodžio *langas* paradigmą, kurios daugiskaitos galininkas šiai taisyklei prieštarauja. Dėl to autorius čia pat daro klaidinančią išvadą, kad „...это явление не имеет последовательного характера“. Jei šiam gretinimui būtų parinktas ne III, o IV kirčiuotės žodis, sakysim *lūkas*, gretinimas būtų neklaušamas, nes šio žodžio visos daugiskaitos formos turi kirtį galūnėje.

Knygoje pasitaiko lietuvių kalbos dalykų, nušviestų nevisapusiškai. P. 65 teigiama, kad lietuvių kalbos įvardžiutiniai būdvardžiai vartojami, как правило, только (išretinta mūsų) „в роли определения“, tačiau lietuvių kalbos gramatika nurodo atvejų, kur jie eina ir tariniu³.

Kartais knygoje per menkai parodomi ir per silpnai išanalizuojami gretinamų kalbos dalių morfologiniai skirtumai. Lietuvių kalba, pavyzdžiui, skirtingai nuo rusų kalbos, turi visai savarankišką ir gana gausią kalbos dalį ištiktuką. Ištiktukai sudaromi su įvairiomis darybos priemonėmis (priesagomis, šaknies balsių kaita, priešdėliais ir kt.), dėl ko kartais kinta ir ištiktuko reikšmė (plg. *tikšt* ir *tykšt, kibykt* ir *pakibykt*). Tų dalykų šiame darbe nerandame. Autorius ištiktukus knygoje priskyrė prie veiksmažodžių visai nemotyvuodamas: „Нам представляется, что слова типа *pokšt*, несмотря на их происхождение, можно назвать усеченными глаголами (p. 197)“. Su tokiu lietuvių kalbos ištiktukų traktavimu baltistai vargu ar gali sutikti. Ištiktuką paprasčiausiai buvo galima gretinti su rusų kalbos atitikmenimis (tiesa, negausiais) ir nepriskyrus jo prie veiksmažodžio. Priešingai, išskyrus jį kaip atskirą kalbos dalį, geriau buvo galima parodyti jo specifiką bei turtingumą lietuvių kalboje.

Iš kitos pusės vargu ar pateisinama lietuvių kalboje autoriaus išskirta savarankiška kalbos dalis — būsenos kategorija, kuriai priskiriami visi bevardės giminės būdvardžiai ir dar kai kurie kiti atskiri žodžiai (*gėda, laikas, kančia...*). Juk savo tarpe šie žodžiai nesudaro vieningos sistemos ir puikiausiai pritampa prie skirtingų kalbos dalių: vieni jų gali būti linksniuojami, kaitomi skaičiais, turi giminės kategoriją, kiti yra laipsniuojami. Nežiūrint į tai, knygoje net nagrinėjamos morfologinės šios kategorijos ypatybės (p. 243–246), semantinės jos žodžių grupės (p. 246), sintaksinė jos funkcija (p. 246–249) ir dargi pateikiamas bevardės giminės būdvardžių virtimo būsenos kategorija būdas (p. 242–243): „...предмет (являющийся носителем какого-то качества) → отвлеченное качество (которое приписывается предмету) → состояние (которое мыслится в несвязи с каким либо предметом)“. Tačiau visa tai moksliskai neargumentuojama, o bendrų formalių požymių išskirti būsenos kategorijai nėra. Todėl, mūsų nuomone, bent lietuvių kalbos būsenos kategorijos klausimas knygoje yra rimtai pakibęs ore.

³ Žr. ten pat, p. 512.

Iš atskirų formų nesutapimų rusų ir lietuvių kalbose minėtinos sudurtinės lietuvių kalbos veiksmažodžių formos, kurių dabar neturi rusų kalba. Dėl to šios formos, kaip savarankiška lietuvių kalbos veiksmažodžių kategorija, knygoje atskirai nenagrinėjamos. Tiesa, šiek tiek apie jas užsimenama, kalbant apie veikslą, dalyvius, nuosakas. Tačiau visa šių formų specifika (jų reikšmė, daryba ir vartojimas) liko neatskleista. Iš antros pusės, abejotina, ar teisinga formas *skaityčiau* ir *būčiau skaitęs* versti tuo pačiu *читал бы*. Pastarasis vertimas, mūsų nuomone, tinka tik *skaityčiau* formai, o formos *būčiau skaitęs* specifikai atskleisti ar ne geriau būtų tikęs pažodinis vertimas *я был бы читавший*. Juk lietuviškai *skaityčiau* ir *būčiau skaitęs* tai visai ne tas pats. Tariamasis nuosakos sudurtinių formų tarpe lietuvių kalba turi ir *būčiau beskaitęs*, *būčiau buvęs beskaitęs*, *būčiau buvęs skaitęs* formas, tačiau nė viena jų ir nuosakų skyriuje neminama.

Lietuvių kalbos būdinys knygoje priskirtas prieveiksmiui, plačiau jo neaiškinant (p. 239–240). Šalia jo pavyzdžių knygoje yra pateikta ir keletas rusų kalbos būdinio liekanų, pvz.: *стоймя стоим* (p. 239), plg. *stovėte stovį*, tačiau jos tarpusavyje negretinamos.

P. 129, 134 teigiama, kad lietuvių kalbos veiksmažodžis *pranešti* turįs reikšmę *сообщить*, bet tai nėra visiškai tikslu, nes jis dar gali reikšti ir *пронести* (мимо). P. 189 rašoma, kad *būti* tegali turėti sintetinę permissyvo formą *teesie*, tačiau lietuvių literatūrinėje kalboje iš tikrųjų plačiai vartojama ir analitinė forma *tegu būna*.

Kai kuriais atvejais autorius remiasi tik vienos kalbos pavyzdžiais. Šiuo atveju lyg ir išnyksta gretinamasis knygos pobūdis. Tai pasakytina apie neveikiamųjų dalyvių iš intranzityvinių veiksmažodžių formas (p. 174), apie rusų kalbos творительный агентивного дополнения (p. 175), apie rusų kalbos liepiamosios nuosakos formas *мерзни*, *получай* (p. 188) ir kt.

Nors knyga turi ir nemaža trūkumų, tačiau vis dėlto ji duoda gana vykusį apypilnį rusų ir lietuvių kalbų gretinamosios morfologijos vaizdą. Skaitant ir studijuojant ją, jokių būdu negalima nematyti ir nevertinti autoriaus darbo vaisių, reikšmingų slavų ir baltų gretinamajai kalbotyrai. Iš tikrųjų, tai gana gera pradžia didelio reikšmingo darbo, kuris padės pamatus kitiems tos srities tyrinėjimams. Už šią knygą, be abejo, bus dėkingi K. Musteikiui studentai, vertėjai, spaudos darbuotojai bei visi, kam svarbūs rusų ir lietuvių kalbos morfologijos gretinimo ir vartojimo dalykai.

E. Grinaveckienė

Балто-славянский сборник, Москва, 1972, 424 p. (отв. ред. В. Н. Топоров).

TSRS Mokslų akademijos Slavistikos ir balkanistikos institutas išleido stambų veikalą „Baltų-slavų rinkinys“. Jame išspausdinta penkiolika straipsnių ir trys recenzijos. Daugumoje straipsnių vyrauja baltistinė problematika, o nemaža jų dalis yra tiesiog lituanistiniai. Rinkinio interlingvistinį pobūdį lemia didesnė pusė (aštuoni iš penkiolikos) straipsnių, skirtų baltų-slavų kalbų ryšiams bei kontaktams.

Knyga pradedama Z. Zinkevičiaus straipsniu „Dėl baltų vokalizmo raidos“ (p. 5–14). Šiame straipsnyje autorius ieško naujų argumentų, patvirtinančių, kad baltų „prokalbėj“ buvęs trumpas ir ilgas balsis *a* (**a*, *ā*). Sakysim, buvo teigiama, kad baltų trumpasis balsis **o* geriausiai išliko mišriuosiuose dvigarsiuose